

A számítástudomány alapjai

Algoritmusok bonyolultsága

2021. november 30.

Bevezetés: algoritmusok lépésszámbecslése

A mai órán azt járjuk körül, hogy mitől hatékony egy algoritmus, és milyen szempontokra érdemes figyelni algoritmusok tervezésekor. Az algoritmust a továbbiakban olyan eljárásnak tekintjük, ami egy Π problémát old meg: az I input által megadott konkrét esethez kiszámít egy megoldást az O output képében. (Az outputnak mindig helyes megoldásnak kell lennie.)

Bevezetés: algoritmusok lépésszámbecslése

A mai órán azt járjuk körül, hogy mitől hatékony egy algoritmus, és milyen szempontokra érdemes figyelni algoritmusok tervezésekor. Az algoritmust a továbbiakban olyan eljárásnak tekintjük, ami egy Π problémát old meg: az I input által megadott konkrét esethez kiszámít egy megoldást az O output képében. (Az outputnak mindig helyes megoldásnak kell lennie.)

Π	mkffa	szél. keresés	mélyégi keresés	legrövidebb út
I	G, k	$G, (r)$	$G, (r)$	G, ℓ, r
Alg	Kruskal	BFS	DFS	Dijkstra, Ford
Π	legh. út	gráfszínezés	maxfolyam	max. párosítás
I	G, c	G	G, s, t, c	$G = (A, B; E)$
Alg	PERT	mohó (!)	jav. utas	Alt. utas
Π	Inko	összedás	kanonikus alak	Prímteszt
I	a, b	a, b	n	n
O	(a, b)	$a + b$	$n = \prod_{i=1}^k p_i^{\alpha_i}$	i/n
Alg	Euklideszi	írásbeli	??	??

Bevezetés: algoritmusok lépésszámbecslése

A mai órán azt járjuk körül, hogy mitől hatékony egy algoritmus, és milyen szempontokra érdemes figyelni algoritmusok tervezésekor. Az algoritmust a továbbiakban olyan eljárásnak tekintjük, ami egy Π problémát old meg: az I input által megadott konkrét esethez kiszámít egy megoldást az O output képében. (Az outputnak mindig helyes megoldásnak kell lennie.)

Bevezetés: algoritmusok lépésszámbecslése

A mai órán azt járjuk körül, hogy mitől hatékony egy algoritmus, és milyen szempontokra érdemes figyelni algoritmusok tervezésekor. Az algoritmust a továbbiakban olyan eljárásnak tekintjük, ami egy Π problémát old meg: az I input által megadott konkrét esethez kiszámít egy megoldást az O output képében. (Az outputnak mindig helyes megoldásnak kell lennie.)

Mikor gyors egy algoritmus? Akkor ha kevés lépést végez. Ám a lépésszám függ az inputtól: $f_A(I)$ jelöli az A algoritmus lépésszáma az I inputon. Cél: „bonyolult” input esetén is csak „kevés” lépésre legyen szükség. Mi a bonyolult input? Hát az, amit bonyolult leírni.

Def: Az I input $|I|$ **mérete** az I leírásához szükséges bitek száma.

Bevezetés: algoritmusok lépésszámbecslése

A mai órán azt járjuk körül, hogy mitől hatékony egy algoritmus, és milyen szempontokra érdemes figyelni algoritmusok tervezésekor. Az algoritmust a továbbiakban olyan eljárásnak tekintjük, ami egy Π problémát old meg: az I input által megadott konkrét esethez kiszámít egy megoldást az O output képében. (Az outputnak mindig helyes megoldásnak kell lennie.)

Mikor gyors egy algoritmus? Akkor ha kevés lépést végez. Ám a lépésszám függ az inputtól: $f_A(I)$ jelöli az A algoritmus lépésszáma az I inputon. Cél: „bonyolult” input esetén is csak „kevés” lépésre legyen szükség. Mi a bonyolult input? Hát az, amit bonyolult leírni.

Def: Az I input $|I|$ **mérete** az I leírásához szükséges bitek száma.

Példa: összeadás esetén a, b inputra a ill. b jegyei száma

$\lfloor \log_2(a) \rfloor + 1$, ill. $\lfloor \log_2(b) \rfloor + 1$, az input mérete tehát

$\lfloor \log_2(a) \rfloor + \lfloor \log_2(b) \rfloor + 2$.

Egy n -csúcsú, m -élű G gráf szomszédossági mátrixa egy $n \times n$ méretű $0/1$ mátrix, így a G input mérete n^2 . (Van szerencsésebb megadás is, ahol az inputméret $konst \cdot (n + m)$)

Bevezetés: algoritmusok lépésszámbecslése

Mikor gyors egy algoritmus? Akkor ha kevés lépést végez. Ám a lépésszám függ az inputtól: $f_A(I)$ jelöli az A algoritmus lépésszáma az I inputon. Cél: „bonyolult” input esetén is csak „kevés” lépésre legyen szükség. Mi a bonyolult input? Hát az, amit bonyolult leírni.

Def: Az I input $|I|$ **mérete** az I leírásához szükséges bitek száma.

Bevezetés: algoritmusok lépésszámbecslése

Mikor gyors egy algoritmus? Akkor ha kevés lépést végez. Ám a lépésszám függ az inputtól: $f_A(I)$ jelöli az A algoritmus lépésszáma az I inputon. Cél: „bonyolult” input esetén is csak „kevés” lépésre legyen szükség. Mi a bonyolult input? Hát az, amit bonyolult leírni.

Def: Az I input $|I|$ **mérete** az I leírásához szükséges bitek száma. Az A algoritmus bonyolultságát azzal szeretnénk mérni, hogy mennyire gyorsan nő a lépésszám az input bonyolulttabbá válásával, azaz az input méretének növekedtével. Jelölje az A algoritmus maximális lépésszámát a legfeljebb n -méretű inputokon $f_A(n) = \max\{f_A(I) : |I| \leq n\}$. Ezt nehéz pontosan kiszámítani, de ez általában szükségtelen. Elég egy (minél jobb) felső becslés: ha pl $f_A(n) \leq g(n)$, akkor az A algoritmus a legfeljebb n méretű inputokon sosem végez $g(n)$ -nél több lépést.

Ebben a modellben az algoritmusnak garantáltan időben kell végeznie minden szóba jövő inputon, ezért innentől úgy tekintjük, hogy az n méretű inputon mindig $f_A(n)$ (ill. $g(n)$) a lépésszám.

Lépésszámbecslések nagyságrendje

Az A algoritmus **polinomidejű**, ha $f_A(n) \leq p(n)$ teljesül egy alkalmas $p(x)$ polinomra minden $n \in \mathbb{N}$ esetén. (Ez ekvivalens azzal, hogy van olyan $c > 0$ és $k \in \mathbb{N}$, amire $f_A(n) \leq c \cdot n^k$.)

Lépésszámbecslések nagyságrendje

Az A algoritmus **polinomidejű**, ha $f_A(n) \leq p(n)$ teljesül egy alkalmas $p(x)$ polinomra minden $n \in \mathbb{N}$ esetén. (Ez ekvivalens azzal, hogy van olyan $c > 0$ és $k \in \mathbb{N}$, amire $f_A(n) \leq c \cdot n^k$.)

Az A algoritmus **exponenciális futásidejű**, ha van olyan $c > 0$, $\alpha > 1$ és $k \geq 1$, amire $f_A(n) \leq c \cdot \alpha^{n^k}$ teljesül minden $n \in \mathbb{N}$ esetén.

Lépésszámbecslések nagyságrendje

Az A algoritmus **polinomidejű**, ha $f_A(n) \leq p(n)$ teljesül egy alkalmas $p(x)$ polinomra minden $n \in \mathbb{N}$ esetén. (Ez ekvivalens azzal, hogy van olyan $c > 0$ és $k \in \mathbb{N}$, amire $f_A(n) \leq c \cdot n^k$.)

Az A algoritmus **exponenciális futásidejű**, ha van olyan $c > 0$, $\alpha > 1$ és $k \geq 1$, amire $f_A(n) \leq c \cdot \alpha^{n^k}$ teljesül minden $n \in \mathbb{N}$ esetén.

Példa: Tfh ugyanarra a Π problémára A egy polinomidejű, A' pedig egy nem polinomidejű algoritmus: mondjuk $f_A(n) \leq 1000n^2$, és $f_{A'}(n) \geq 2^n$. Mekkora inputtal tudnak **garantáltan** végezni az egyes algoritmusok, ha összesen ℓ lépés kivárására van idő:

ℓ lépésszámkorlát	10^3	10^5	10^7	10^9
A esetén $\max I $ legalább:	1	10	100	1000
A' esetén $\max I $ legfeljebb:	10	16	23	30

Lépésszámbecslések nagyságrendje

Az A algoritmus **polinomidejű**, ha $f_A(n) \leq p(n)$ teljesül egy alkalmas $p(x)$ polinomra minden $n \in \mathbb{N}$ esetén. (Ez ekvivalens azzal, hogy van olyan $c > 0$ és $k \in \mathbb{N}$, amire $f_A(n) \leq c \cdot n^k$.)

Az A algoritmus **exponenciális futásidejű**, ha van olyan $c > 0$, $\alpha > 1$ és $k \geq 1$, amire $f_A(n) \leq c \cdot \alpha^{n^k}$ teljesül minden $n \in \mathbb{N}$ esetén.

Példa: Tfh ugyanarra a Π problémára A egy polinomidejű, A' pedig egy nem polinomidejű algoritmus: mondjuk $f_A(n) \leq 1000n^2$, és $f_{A'}(n) \geq 2^n$. Mekkora inputtal tudnak **garantáltan** végezni az egyes algoritmusok, ha összesen ℓ lépés kivárására van idő:

ℓ lépésszámkorlát	10^3	10^5	10^7	10^9
A esetén $\max I $ legalább:	1	10	100	1000
A' esetén $\max I $ legfeljebb:	10	16	23	30

Taulság: A Moore-törvény szerint a számítógépek sebessége kb 18 hónaponta megduplázódik. Polinomiális algoritmus esetén ez mérhetően (konstanszorosra) növeli a megoldható input méretét. Exponenciális futásidejű esetén csak elhanyagolható haszon (konstans növekedés) származik ebből.

Lépésszámbecslések nagyságrendje

Az A algoritmus **polinomidejű**, ha $f_A(n) \leq p(n)$ teljesül egy alkalmas $p(x)$ polinomra minden $n \in \mathbb{N}$ esetén. (Ez ekvivalens azzal, hogy van olyan $c > 0$ és $k \in \mathbb{N}$, amire $f_A(n) \leq c \cdot n^k$.)

Az A algoritmus **exponenciális futásidejű**, ha van olyan $c > 0$, $\alpha > 1$ és $k \geq 1$, amire $f_A(n) \leq c \cdot \alpha^{n^k}$ teljesül minden $n \in \mathbb{N}$ esetén.

Lépésszámbecslések nagyságrendje

Az A algoritmus **polinomidejű**, ha $f_A(n) \leq p(n)$ teljesül egy alkalmas $p(x)$ polinomra minden $n \in \mathbb{N}$ esetén. (Ez ekvivalens azzal, hogy van olyan $c > 0$ és $k \in \mathbb{N}$, amire $f_A(n) \leq c \cdot n^k$.)

Az A algoritmus **exponenciális futásidejű**, ha van olyan $c > 0$, $\alpha > 1$ és $k \geq 1$, amire $f_A(n) \leq c \cdot \alpha^{n^k}$ teljesül minden $n \in \mathbb{N}$ esetén.

Megj: Nem igaz, hogy ha egy A algoritmus nem polinomidejű, akkor az f_A lépésszámbecslés legalább olyan gyorsan nő, mint egy exponenciális függvény. Ha pl. $f_A(n) = n^{\ln(n)}$, akkor A -ra egyik tulajdonság sem áll (ugyanis A egy ún. szubexponenciális futásidejű algoritmus). A számunkra a lényeg, hogy (itt és most) a **polinomidejű algoritmusokat szeretjük**, és azokat tekintjük hatékonynak. Természetesen a gyakorlatban törekszünk minél jobb lépésszámmra, így pl. a polinom minél alacsonyabb fokon tartására, de az elméleti hatékonyság tekintetében csak az érdekes, hogy becsülhető-e a lépésszám polinommal.

(Egyébként az exponenciális futásidejű algoritmusoknál van még lassabb is, de ezekkel nem foglalkozunk, u.i. már az exponenciális lépésszámúakat sem tekintjük hatékonynak.)

Konkrét lépésszámbecslések

Írásbeli összeadás Egy n ill. k jegyű (bináris) szám összeadásakor az inputméret $|I| = n + k$. Helyiértékenként legfeljebb 2 összeadást kell végezni (2-t akkor, ha van maradék), így $f_A(n) \leq 3 \max(n, k) \leq \leq 3|I|$, az algoritmus lineáris futásidejű, tehát **polinomiális**.

Konkrét lépésszámbecslések

Írásbeli összeadás Egy n ill. k jegyű (bináris) szám összeadásakor az inputméret $|I| = n + k$. Helyiértékenként legfeljebb 2 összeadást kell végezni (2-t akkor, ha van maradék), így $f_A(n) \leq 3 \max(n, k) \leq \leq 3|I|$, az algoritmus lineáris futásidejű, tehát **polinomiális**.

Írásbeli szorzás Egy n ill. k jegyű (bináris) szám összeadásakor az inputméret $|I| = n + k$. Kell nk jegyenkénti szorzás (binárisan ez nagyon egyszerű), ami legfeljebb $konst \cdot nk$ lépés. Ezután k jegyű számból kell legfeljebb n db-ot összeadni, egyetlen összeg sem lesz $n + k$ -nál több jegyű. Tehát $f_A(n) \leq konst \cdot (nk + n(n + k)) \leq \leq 2konst \cdot (n + k)^2 = 2konst \cdot |I|^2$, az algoritmus **polinomiális**.

Konkrét lépésszámbecslések

Írásbeli összeadás Egy n ill. k jegyű (bináris) szám összeadásakor az inputméret $|I| = n + k$. Helyiértékenként legfeljebb 2 összeadást kell végezni (2-t akkor, ha van maradék), így $f_A(n) \leq 3 \max(n, k) \leq \leq 3|I|$, az algoritmus lineáris futásidejű, tehát **polinomiális**.

Írásbeli szorzás Egy n ill. k jegyű (bináris) szám összeadásakor az inputméret $|I| = n + k$. Kell nk jegyenkénti szorzás (binárisan ez nagyon egyszerű), ami legfeljebb $konst \cdot nk$ lépés. Ezután k jegyű számból kell legfeljebb n db-ot összeadni, egyetlen összeg sem lesz $n + k$ -nál több jegyű. Tehát $f_A(n) \leq konst \cdot (nk + n(n + k)) \leq \leq 2konst \cdot (n + k)^2 = 2konst \cdot |I|^2$, az algoritmus **polinomiális**.

Hatványozás Egy n -jegyű szám n -jegyű kitevőre felemelésekor az inputméret $|I| = 2n$. A végeredmény jegyeinek száma legalább annyi, mint $(2^n)^{(2^n)}$ jegyeinek száma, azaz $n \cdot 2^n > 2^n = \sqrt{2}^{|I|}$. Ezért a hatványozásra minden algoritmus **exponenciális futásidejű**.

Konkrét lépésszámbecslések

Írásbeli összeadás Egy n ill. k jegyű (bináris) szám összeadásakor az inputméret $|I| = n + k$. Helyiértékenként legfeljebb 2 összeadást kell végezni (2-t akkor, ha van maradék), így $f_A(n) \leq 3 \max(n, k) \leq \leq 3|I|$, az algoritmus lineáris futásidejű, tehát **polinomiális**.

Írásbeli szorzás Egy n ill. k jegyű (bináris) szám összeadásakor az inputméret $|I| = n + k$. Kell nk jegyenkénti szorzás (binárisan ez nagyon egyszerű), ami legfeljebb $konst \cdot nk$ lépés. Ezután k jegyű számból kell legfeljebb n db-ot összeadni, egyetlen összeg sem lesz $n + k$ -nál több jegyű. Tehát $f_A(n) \leq konst \cdot (nk + n(n + k)) \leq \leq 2konst \cdot (n + k)^2 = 2konst \cdot |I|^2$, az algoritmus **polinomiális**.

Hatványozás Egy n -jegyű szám n -jegyű kitevőre felemelésekor az inputméret $|I| = 2n$. A végeredmény jegyeinek száma legalább annyi, mint $(2^n)^{(2^n)}$ jegyeinek száma, azaz $n \cdot 2^n > 2^n = \sqrt{2}^{|I|}$. Ezért a hatványozásra minden algoritmus **exponenciális futásidejű**.

Modulo m hatványozás a, b, m input esetén kell megmondani a^b értékét $mod m$. Nem triviális, de van erre polinomidejű algoritmus.

Konkrét lépésszámbecslések

Írásbeli összeadás Egy n ill. k jegyű (bináris) szám összeadásakor az inputméret $|I| = n + k$. Helyiértékenként legfeljebb 2 összeadást kell végezni (2-t akkor, ha van maradék), így $f_A(n) \leq 3 \max(n, k) \leq \leq 3|I|$, az algoritmus lineáris futásidejű, tehát **polinomiális**.

Írásbeli szorzás Egy n ill. k jegyű (bináris) szám összeadásakor az inputméret $|I| = n + k$. Kell nk jegyenkénti szorzás (binárisan ez nagyon egyszerű), ami legfeljebb $konst \cdot nk$ lépés. Ezután k jegyű számból kell legfeljebb n db-ot összeadni, egyetlen összeg sem lesz $n + k$ -nál több jegyű. Tehát $f_A(n) \leq konst \cdot (nk + n(n + k)) \leq \leq 2konst \cdot (n + k)^2 = 2konst \cdot |I|^2$, az algoritmus **polinomiális**.

Hatványozás Egy n -jegyű szám n -jegyű kitevőre felemelésekor az inputméret $|I| = 2n$. A végeredmény jegyeinek száma legalább annyi, mint $(2^n)^{(2^n)}$ jegyeinek száma, azaz $n \cdot 2^n > 2^n = \sqrt{2}^{|I|}$. Ezért a hatványozásra minden algoritmus **exponenciális futásidejű**.

Modulo m hatványozás a, b, m input esetén kell megmondani a^b értékét $mod m$. Nem triviális, de van erre polinomidejű algoritmus.

Euklideszi algoritmus polinomidőben végezhető, nem bizonyítjuk.

Gráfalgoritmusok lépésszámbecslése

Bejárások Input egy n csúcsú, m élű gráf. Az inputméret n^2 , vagy $\text{konst} \cdot (n + m)$, a konkrét adatstruktúrától függően. Mivel $m \leq n^2$, ezért $f_A(n)$ pontosan akkor becsülhető n^2 egy polinomjával, ha $\text{konst} \cdot (n + m)$ egy polinomjával felülről becsülhető. Ezért a polinomidejűség nem függ attól, hogy hogyan is adjuk meg az inputot.

Gráfalgoritmusok lépésszámbecslése

Bejárások Input egy n csúcsú, m élű gráf. Az inputméret n^2 , vagy $konst \cdot (n + m)$, a konkrét adatstruktúrától függően. Mivel $m \leq n^2$, ezért $f_A(n)$ pontosan akkor becsülhető n^2 egy polinomjával, ha $konst \cdot (n + m)$ egy polinomjával felülről becsülhető. Ezért a polinomidejűség nem függ attól, hogy hogyan is adjuk meg az inputot.

Az algoritmus minden mozzanata egy-egy esethez köthető.

1a Van elért csúcs (u), és abból fut eléretlen csúcsba él ($\leq m$ -szer)

Gráfalgoritmusok lépésszámbecslése

Bejárások Input egy n csúcsú, m élű gráf. Az inputméret n^2 , vagy $\text{konst} \cdot (n + m)$, a konkrét adatstruktúrától függően. Mivel $m \leq n^2$, ezért $f_A(n)$ pontosan akkor becsülhető n^2 egy polinomjával, ha $\text{konst} \cdot (n + m)$ egy polinomjával felülről becsülhető. Ezért a polinomidejűség nem függ attól, hogy hogyan is adjuk meg az inputot.

Az algoritmus minden mozzanata egy-egy esethez köthető.

- la** Van elért csúcs (u), és abból fut eléretlen csúcsba él ($\leq m$ -szer)
- lb** Van elért csúcs (u), de nem fut belőle él eléretlenbe ($\leq n$ -szer)

Gráfalgoritmusok lépésszámbecslése

Bejárások Input egy n csúcsú, m élű gráf. Az inputméret n^2 , vagy $\text{konst} \cdot (n + m)$, a konkrét adatstruktúrától függően. Mivel $m \leq n^2$, ezért $f_A(n)$ pontosan akkor becsülhető n^2 egy polinomjával, ha $\text{konst} \cdot (n + m)$ egy polinomjával felülről becsülhető. Ezért a polinomidejűség nem függ attól, hogy hogyan is adjuk meg az inputot.

Az algoritmus minden mozzanata egy-egy esethez köthető.

- Ia Van elért csúcs (u), és abból fut eléretlen csúcsba él ($\leq m$ -szer)
- Ib Van elért csúcs (u), de nem fut belőle él eléretlenbe ($\leq n$ -szer)
- IIa Nincs elért csúcs, de van eléretlen ($\leq n$ -szer)

Gráfalgoritmusok lépésszámbecslése

Bejárások Input egy n csúcsú, m élű gráf. Az inputméret n^2 , vagy $konst \cdot (n + m)$, a konkrét adatstruktúrától függően. Mivel $m \leq n^2$, ezért $f_A(n)$ pontosan akkor becsülhető n^2 egy polinomjával, ha $konst \cdot (n + m)$ egy polinomjával felülről becsülhető. Ezért a polinomidejűség nem függ attól, hogy hogyan is adjuk meg az inputot.

Az algoritmus minden mozzanata egy-egy esethez köthető.

- Ia Van elért csúcs (u), és abból fut eléretlen csúcsba él ($\leq m$ -szer)
- Ib Van elért csúcs (u), de nem fut belőle él eléretlenbe ($\leq n$ -szer)
- IIa Nincs elért csúcs, de van eléretlen ($\leq n$ -szer)
- IIb Nincs se elért csúcs, se eléretlen (≤ 1 -szer)

Gráfalgoritmusok lépésszámbecslése

Bejárások Input egy n csúcsú, m élű gráf. Az inputméret n^2 , vagy $konst \cdot (n + m)$, a konkrét adatstruktúrától függően. Mivel $m \leq n^2$, ezért $f_A(n)$ pontosan akkor becsülhető n^2 egy polinomjával, ha $konst \cdot (n + m)$ egy polinomjával felülről becsülhető. Ezért a polinomidejűség nem függ attól, hogy hogyan is adjuk meg az inputot.

Az algoritmus minden mozzanata egy-egy esethez köthető.

- Ia Van elért csúcs (u), és abból fut eléretlen csúcsba él ($\leq m$ -szer)
- Ib Van elért csúcs (u), de nem fut belőle él eléretlenbe ($\leq n$ -szer)
- IIa Nincs elért csúcs, de van eléretlen ($\leq n$ -szer)
- IIb Nincs se elért csúcs, se eléretlen (≤ 1 -szer)

Az algoritmus megvalósításakor a fenti mozzanatok mindegyike valójában egynél több (de szerencsére konstans sok) lépést jelent, ezért a lépésszám legfeljebb $konst \cdot (n + m)$, ami a bemenet méretének elsőfokú polinomjával becsülhető, azaz a bejárás algoritmusok lineárisak, így **polinomidejűek**.

Gráfalgoritmusok lépésszámbecslése

Gráfalgoritmusok lépésszámbecslése

Kruskal Input egy n csúcsú, m élű gráf és egy k költségfv. Az inputméret G miatt $\text{konst}(n + m)$, a költségfüggvény tárolása annyiszor m bit, ahány jegyűek az egyes élköltségek. Tegyük fel, hogy az élköltségek kevés bites egész számok, így az inputméret továbbra is $\text{konst} \cdot (n + m)$ -nek tekinthető.

Gráfalgoritmusok lépésszámbecslése

Kruskal Input egy n csúcsú, m élű gráf és egy k költségfv. Az inputméret G miatt $\text{konst}(n + m)$, a költségfüggvény tárolása annyiszor m bit, ahány jegyűek az egyes élköltségek. Tegyük fel, hogy az élköltségek kevés bites egész számok, így az inputméret továbbra is $\text{konst} \cdot (n + m)$ -nek tekinthető.

Az algoritmus először az éleket növekvő költség szerint rendezi. Ez elvégezhető $\text{konst} \cdot m \log m$ lépésben (de a buborékrendezés is véget ér $\text{konst} \cdot m^2$ lépés után).

Ezután az élekről egyesével döntünk. Alkalmas (pl unió-holvan típusú) adatstruktúrával minden ilyen döntés elvégezhető $\text{konst}' \cdot \log n$ lépésben, de naív megközelítéssel sem kell $\text{konst}'' \cdot n$ lépésnél több. Ezért a Kruskal algoritmus lépésszáma legfeljebb $\text{konst} \cdot m^2 + \text{konst}'' \cdot mn \leq c \cdot |I|^2$, alkalmas c konstansra. Ezért a Kruskal algoritmus kvadratikus, vagyis **polinomejű**.

Gráfalgoritmusok lépésszámbecslése

Gráfalgoritmusok lépésszámbecslése

Dijkstra Input egy n csúcsú, m élű $G = (V, E)$ gráf, $r \in V$ gyökércsúcs és egy $\ell : E \rightarrow \mathbb{R}_+$ hosszfv. Az élhosszokat legfeljebb konstans jegű számoknak tekintve az inputméret ismét $konst \cdot (n + m)$.

Gráfalgoritmusok lépésszámbecslése

Dijkstra Input egy n csúcsú, m élű $G = (V, E)$ gráf, $r \in V$ gyökércsúcs és egy $\ell : E \rightarrow \mathbb{R}_+$ hosszfv. Az élhosszokat legfeljebb konstans jegyű számoknak tekintve az inputméret ismét $konst \cdot (n + m)$.

Az algoritmus élmenti javításokat (legfeljebb m -szer) ill. a KÉSZ halmaz növelését végzi (n -szer). Egyetlen elemi javítás megoldható konstans sok lépésből, a KÉSZ halmaz növeléséhez kell még egy minimumképzés is, aholis legfeljebb n elemből választunk minimumot. Ez legfeljebb n összehasonlítással megtehető. Ezért a Kruskal algoritmus lépésszáma legfeljebb $konst \cdot m + konst' \cdot n^2 \leq c \cdot |I|^2$ alkalmas c konstanssal. Tehát a Dijkstra algoritmus is kvadratikus, vagyis **polinomidejű**.

Gráfalgoritmusok lépésszámbecslése

Dijkstra Input egy n csúcsú, m élű $G = (V, E)$ gráf, $r \in V$ gyökércsúcs és egy $\ell : E \rightarrow \mathbb{R}_+$ hosszfv. Az élhosszokat legfeljebb konstans jegyű számoknak tekintve az inputméret ismét $konst \cdot (n + m)$.

Az algoritmus élmenti javításokat (legfeljebb m -szer) ill. a KÉSZ halmaz növelését végzi (n -szer). Egyetlen elemi javítás megoldható konstans sok lépésből, a KÉSZ halmaz növeléséhez kell még egy minimumképzés is, aholis legfeljebb n elemből választunk minimumot. Ez legfeljebb n összehasonlítással megtehető. Ezért a Kruskal algoritmus lépésszáma legfeljebb $konst \cdot m + konst' \cdot n^2 \leq c \cdot |I|^2$ alkalmas c konstanssal. Tehát a Dijkstra algoritmus is kvadratikus, vagyis **polinomidejű**.

És polinomidejű még a többi tanult gráfalgoritmus is: Ford, Floyd, PERT, Ford-Fulkerson (Edmonds-Karp kiegészítéssel), alternáló utas, de ezt még annyira sem „bizonyítjuk”, mint az előbbieket.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) / inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) / inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Megj: A döntési problémák valamilyen értelemben a legegyszerűbb problémák, ezért a továbbiakban ezeket vizsgáljuk. Az eddig vizsgált problémák ugyan nem ilyenek, de sokuk visszavezethető döntési problémára.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Megj: A döntési problémák valamilyen értelemben a legegyszerűbb problémák, ezért a továbbiakban ezeket vizsgáljuk. Az eddig vizsgált problémák ugyan nem ilyenek, de sokuk visszavezethető döntési problémára.

Például, ha egy inputként megadott G gráfban maximális méretű párosítást kell keresni, akkor a rokon döntési probléma az, hogy G', k input esetén a G' gráfnak van-e az k méretű párosítása. Ezt a kérdést a G gráfra különböző k értékekkel feltéve kibarkochbázható a maximális méretű párosítás $\nu(G)$ mérete. Ezek után G -ből egymás után elhagyva az éleket ugyanilyen döntési problémák megoldásával megtudhatjuk, hogy az adott él elhagyása után is van-e ugyanekkora méretű párosítás. Ha minden olyan élt elhagyunk, amire nem csökken a maximális párosítás mérete, akkor G -ből végül egy maximális méretű párosítás marad.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) / inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Megj: A döntési problémák valamilyen értelemben a legegyszerűbb problémák, ezért a továbbiakban ezeket vizsgáljuk. Az eddig vizsgált problémák ugyan nem ilyenek, de sokuk visszavezethető döntési problémára.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) / inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Megj: A döntési problémák valamilyen értelemben a legegyszerűbb problémák, ezért a továbbiakban ezeket vizsgáljuk. Az eddig vizsgált problémák ugyan nem ilyenek, de sokuk visszavezethető döntési problémára.

Feladat: Határozzuk meg a Hamilton-kör keresés problémához tartozó döntési problémát, és találjunk az inputként megadott gráfban Hamilton-kört néhány alkalmasan választott döntési probléma megoldásával.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) / inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) / inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Példák:

- ▶ Az ÖF probléma inputja egy G gráf, outputja IGEN, ha G összefüggő, NEM, ha nem az.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Példák:

- ▶ Az ÖF probléma inputja egy G gráf, outputja IGEN, ha G összefüggő, NEM, ha nem az.

A BFS polinomidejű algoritmus, és segítségével megválaszolható a kérdés $\Rightarrow \text{ÖF} \in P$.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Példák:

- ▶ Az EULER probléma inputja egy G gráf, outputja IGEN, ha G -nek van Euler-körsétája, NEM, ha nincs.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Példák:

- ▶ Az EULER probléma inputja egy G gráf, outputja IGEN, ha G -nek van Euler-körsétája, NEM, ha nincs.

Az izolált pontoktól eltekintve összefüggőség egy BFS-sel megállapítható, a fokok párossága szintén polinomidőben ellenőrizhető $\Rightarrow$ EULER $\in P$.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Példák:

- ▶ A MAXFOLYAM probléma inputja egy (G, s, t, c) hálózat és egy k érték, outputja IGEN, ha G -ben van k nagyságú st -folyam, NEM, ha nincs.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Példák:

- ▶ A MAXFOLYAM probléma inputja egy (G, s, t, c) hálózat és egy k érték, outputja IGEN, ha G -ben van k nagyságú st -folyam, NEM, ha nincs.

Az Edmonds-Karp módszer szerint végzett jav utas algoritmus polinomidejű, ezért $\text{MAXFOLYAM} \in P$.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Példák:

- ▶ A MAXFOLYAM probléma inputja egy (G, s, t, c) hálózat és egy k érték, outputja IGEN, ha G -ben van k nagyságú st -folyam, NEM, ha nincs.
Az Edmonds-Karp módszer szerint végzett jav utas algoritmus polinomidejű, ezért $\text{MAXFOLYAM} \in P$.
- ▶ További P -beli problémák: létezik-e legfeljebb k súlyú feszítőfa G -ben, van-e k méretű párosítás G -ben, **PERT feladat** elvégezhető-e k időegység alatt, G síkbarajzolható-e,
...

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) / inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

A következő cél olyan módszer kidolgozása, aminek a segítségével megtudhatjuk, ha egy problémára nincs polinomidejű algoritmus (helyesebben reménytelen ilyet keresni).

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) / inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Def: Az NP problémaosztály mindazon Π döntési problémákból áll, amelyekre az IGEN válaszhoz tartozó minden I input esetén a válasz helyessége polinomidőben bizonyítható.

A $co - NP$ problémaosztály ugyanez, a NEM válasz esetén.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Def: Az NP problémaosztály mindazon Π döntési problémákból áll, amelyekre az IGEN válaszhoz tartozó minden I input esetén a válasz helyessége polinomidőben bizonyítható.

A $co - NP$ problémaosztály ugyanez, a NEM válasz esetén.

Példa: **HAM** input: **G** gráf, output IGEN, ha G -nek van H-köre.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Def: Az NP problémaosztály mindazon Π döntési problémákból áll, amelyekre az IGEN válaszhoz tartozó minden I input esetén a válasz helyessége polinomidőben bizonyítható.

A $co - NP$ problémaosztály ugyanez, a NEM válasz esetén.

Példa: HAM input: G gráf, output IGEN, ha G -nek van H-köre.
HAM $\in NP$: a H-kör polinomidőben ellenőrizhető tanú az IGENre.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Def: Az NP problémaosztály mindazon Π döntési problémákból áll, amelyekre az IGEN válaszhoz tartozó minden I input esetén a válasz helyessége polinomidőben bizonyítható.

A $co - NP$ problémaosztály ugyanez, a NEM válasz esetén.

Példa: **HAM** input: G gráf, output IGEN, ha G -nek van H-köre.
 $HAM \in NP$: a H-kör polinomidőben ellenőrizhető tanú az IGENre.

3-SZÍN input: G gráf, output IGEN, ha $\chi(G) \leq 3$.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Def: Az NP problémaosztály mindazon Π döntési problémákból áll, amelyekre az IGEN válaszhoz tartozó minden I input esetén a válasz helyessége polinomidőben bizonyítható.

A $co - NP$ problémaosztály ugyanez, a NEM válasz esetén.

Példa: HAM input: G gráf, output IGEN, ha G -nek van H-köre.
HAM $\in NP$: a H-kör polinomidőben ellenőrizhető tanú az IGENre.

3-SZÍN input: G gráf, output IGEN, ha $\chi(G) \leq 3$.

3-SZÍN $\in NP$: 3-színezés pol.időben ellenőrizhető tanú az IGENre.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Def: Az NP problémaosztály mindazon Π döntési problémákból áll, amelyekre az IGEN válaszhoz tartozó minden I input esetén a válasz helyessége polinomidőben bizonyítható.

A $co - NP$ problémaosztály ugyanez, a NEM válasz esetén.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Def: Az NP problémaosztály mindazon Π döntési problémákból áll, amelyekre az IGEN válaszhoz tartozó minden I input esetén a válasz helyessége polinomidőben bizonyítható.

A $co - NP$ problémaosztály ugyanez, a NEM válasz esetén.

Tétel: $P \subseteq NP \cap co - NP$.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Def: Az NP problémaosztály mindazon Π döntési problémákból áll, amelyekre az IGEN válaszhoz tartozó minden I input esetén a válasz helyessége polinomidőben bizonyítható.

A $co - NP$ problémaosztály ugyanez, a NEM válasz esetén.

Tétel: $P \subseteq NP \cap co - NP$.

Biz: A pol. idejű algoritmus futása tanú az IGEN/NEM-re.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Def: Az NP problémaosztály mindazon Π döntési problémákból áll, amelyekre az IGEN válaszhoz tartozó minden I input esetén a válasz helyessége polinomidőben bizonyítható.

A $co - NP$ problémaosztály ugyanez, a NEM válasz esetén.

Tétel: $P \subseteq NP \cap co - NP$.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Def: Az NP problémaosztály mindazon Π döntési problémákból áll, amelyekre az IGEN válaszhoz tartozó minden I input esetén a válasz helyessége polinomidőben bizonyítható.

A $co - NP$ problémaosztály ugyanez, a NEM válasz esetén.

Tétel: $P \subseteq NP \cap co - NP$.

Def: A Π döntési probléma polinomiálisan visszavezethető a Π' döntési problémára (jel: $\Pi \prec \Pi'$), ha van olyan polinomidejű algoritmus, ami Π minden I inputjához kiszámítja a Π' egy olyan I' inputját, amire ugyanaz a válasz Π' -ben, mint I -re Π -ben:

$$\begin{array}{ccc} \Pi & \prec & \Pi' \\ | & & | \\ I & \xrightarrow{pol} & I' \end{array}$$

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Def: Az NP problémaosztály mindazon Π döntési problémákból áll, amelyekre az IGEN válaszhoz tartozó minden I input esetén a válasz helyessége polinomidőben bizonyítható.

A $co - NP$ problémaosztály ugyanez, a NEM válasz esetén.

Tétel: $P \subseteq NP \cap co - NP$.

Def: A Π döntési probléma polinomiálisan visszavezethető a Π' döntési problémára (jel: $\Pi \prec \Pi'$), ha van olyan polinomidejű algoritmus, ami Π minden I inputjához kiszámítja a Π' egy olyan I' inputját, amire ugyanaz a válasz Π' -ben, mint I -re Π -ben:

Példa: MAXKLIKK input: G gráf, $k \in \mathbb{N}$, $\Pi \prec \Pi'$
output IGEN, ha $\omega(G) \geq k$, különben NEM. $\downarrow$ $\downarrow$

MAXFTN input: G gráf, $k \in \mathbb{N}$, $I \xrightarrow{pol} I'$

output IGEN, ha $\alpha(G) \geq k$, különben NEM. Ekkor

MAXKLIKK $\prec$ MAXFTN: $(G, k) \xrightarrow{pol} (\overline{G}, k)$, u.i. $\omega(G) = \alpha(\overline{G})$.

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Def: Az NP problémaosztály mindazon Π döntési problémákból áll, amelyekre az IGEN válaszhoz tartozó minden I input esetén a válasz helyessége polinomidőben bizonyítható.

A $co - NP$ problémaosztály ugyanez, a NEM válasz esetén.

Tétel: $P \subseteq NP \cap co - NP$.

Def: A Π döntési probléma polinomiálisan visszavezethető a Π' döntési problémára (jel: $\Pi \prec \Pi'$), ha van olyan polinomidejű algoritmus, ami Π minden I inputjához kiszámítja a Π' egy olyan I' inputját, amire ugyanaz a válasz Π' -ben, mint I -re Π -ben:

$$\begin{array}{ccc} \Pi & \prec & \Pi' \\ | & & | \\ I & \xrightarrow{pol} & I' \end{array}$$

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Def: Az NP problémaosztály mindazon Π döntési problémákból áll, amelyekre az IGEN válaszhoz tartozó minden I input esetén a válasz helyessége polinomidőben bizonyítható.

A $co - NP$ problémaosztály ugyanez, a NEM válasz esetén.

Tétel: $P \subseteq NP \cap co - NP$.

Def: A Π döntési probléma polinomiálisan visszavezethető a Π' döntési problémára (jel: $\Pi \prec \Pi'$), ha van olyan polinomidejű algoritmus, ami Π minden I inputjához kiszámítja a Π' egy olyan I' inputját, amire ugyanaz a válasz Π' -ben, mint I -re Π -ben:

Tétel: (1) $\Pi \prec \Pi' \in P \Rightarrow \Pi \in P$ és

(2) $\Pi \prec \Pi' \prec \Pi'' \Rightarrow \Pi \prec \Pi''$

$$\begin{array}{ccc} \Pi & \prec & \Pi' \\ | & & | \\ I & \xrightarrow{pol} & I' \end{array}$$

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Def: Az NP problémaosztály mindazon Π döntési problémákból áll, amelyekre az IGEN válaszhoz tartozó minden I input esetén a válasz helyessége polinomidőben bizonyítható.

A $co - NP$ problémaosztály ugyanez, a NEM válasz esetén.

Tétel: $P \subseteq NP \cap co - NP$.

Def: A Π döntési probléma polinomiálisan visszavezethető a Π' döntési problémára (jel: $\Pi \prec \Pi'$), ha van olyan polinomidejű algoritmus, ami Π minden I inputjához kiszámítja a Π' egy olyan I' inputját, amire ugyanaz a válasz Π' -ben, mint I -re Π -ben:

Tétel: (1) $\Pi \prec \Pi' \in P \Rightarrow \Pi \in P$ és

(2) $\Pi \prec \Pi' \prec \Pi'' \Rightarrow \Pi \prec \Pi''$

„Biz”: Polinomok egymásba helyettesítése polinom.

$$\begin{array}{ccc} \Pi & \prec & \Pi' \\ | & & | \\ I & \xrightarrow{\text{pol}} & I' \end{array}$$

Döntési problémák

Def: A Π probléma **döntési probléma**, ha minden (értelmes) I inputra az output egyetlen bit: IGEN vagy NEM.

Def: A P problémaosztályt mindazon Π döntési problémák alkotják, amelyekre van polinomidejű algoritmus.

Def: Az NP problémaosztály mindazon Π döntési problémákból áll, amelyekre az IGEN válaszhoz tartozó minden I input esetén a válasz helyessége polinomidőben bizonyítható.

A $co - NP$ problémaosztály ugyanez, a NEM válasz esetén.

Tétel: $P \subseteq NP \cap co - NP$.

Def: A Π döntési probléma polinomiálisan visszavezethető a Π' döntési problémára (jel: $\Pi \prec \Pi'$), ha van olyan polinomidejű algoritmus, ami Π minden I inputjához kiszámítja a Π' egy olyan I' inputját, amire ugyanaz a válasz Π' -ben, mint I -re Π -ben:

Tétel: (1) $\Pi \prec \Pi' \in P \Rightarrow \Pi \in P$ és $\Pi \prec \Pi'$

(2) $\Pi \prec \Pi' \prec \Pi'' \Rightarrow \Pi \prec \Pi''$

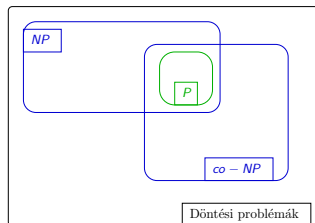
„Biz”: Polinomok egymásba helyettesítése polinom. $I \xrightarrow{pol} I'$

Megj: Ha $\Pi \prec \Pi'$, akkor Π' -t nehezebbnek tekintjük Π -nél u.i. Π' segítségével Π is megoldható.

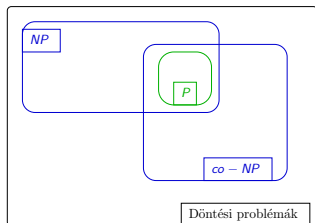

NP-teljesség

Tétel: $P \subseteq NP \cap co - NP$.

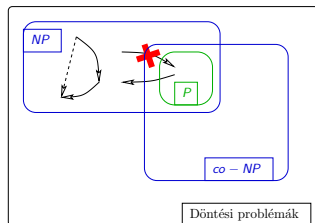
NP-teljesség

NP-teljesség

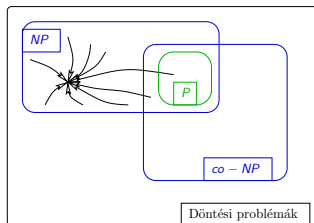
Tétel: (1) $\Pi \prec \Pi' \in P \Rightarrow \Pi \in P$ és

(2) $\Pi \prec \Pi' \prec \Pi'' \Rightarrow \Pi \prec \Pi''$

NP-teljesség

Van-e vajon az NP -beli problémák között legnehezebb? Olyan t.i., amire minden más NP -beli visszavezethető?

NP-teljesség

Van-e vajon az *NP*-beli problémák között legnehezebb? Olyan t.i., amire minden más *NP*-beli visszavezethető?

Cook-Levin-tétel: A SAT ilyen.

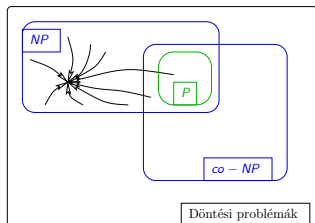
Def: A **SAT** inputja egy CNF, outputja IGEN ha a CNF kielégíthető.

CNF: $\text{klóz}_1 \wedge \text{klóz}_2 \wedge \dots \wedge \text{klóz}_k$.

klóz: $\text{literál}_1 \vee \text{literál}_2 \vee \dots \vee \text{literál}_\ell$. **literál:** változó vagy a negáltja.

Φ CNF kielégíthető, ha a változók logikai értéke választható úgy, hogy Φ kiértékelése IGAZ legyen.

Példa: A $\Phi = (x \vee \bar{y} \vee w) \wedge (y \vee \bar{t} \vee \bar{z}) \wedge (t \vee x)$ CNF kielégíthető pl $x = y = 1, t = w = z = 0$ választással.

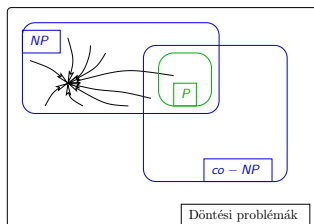

NP-teljesség

Van-e vajon az NP -beli problémák között legnehezebb? Olyan t.i., amire minden más NP -beli visszavezethető?

Cook-Levin-tétel: A SAT ilyen.

Def: A **SAT** inputja egy CNF, outputja IGEN ha a CNF kielégíthető.

NP-teljesség

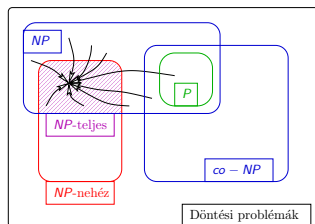
Van-e vajon az NP -beli problémák között legnehezebb? Olyan t.i., amire minden más NP -beli visszavezethető?

Cook-Levin-tétel: A SAT ilyen.

Def: A SAT inputja egy CNF, outputja IGEN ha a CNF kielégíthető.

Def: A Π probléma **NP-nehéz**, ha $\Pi' \prec \Pi$ áll minden $\Pi' \in NP$ -re. A Π probléma **NP-teljes**, ha Π NP-nehéz és $\Pi \in NP$.

Az NP-teljes problémák az NP problémaosztály legnehezebb problémái. Ilyen pl. a SAT.

NP-teljesség

Van-e vajon az NP -beli problémák között legnehezebb? Olyan t.i., amire minden más NP -beli visszavezethető?

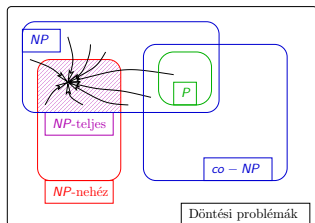
Cook-Levin-tétel: A SAT ilyen.

Def: A SAT inputja egy CNF, outputja IGEN ha a CNF kielégíthető.

Def: A Π probléma **NP-nehéz**, ha $\Pi' \prec \Pi$ áll minden $\Pi' \in NP$ -re. A Π probléma **NP-teljes**, ha Π NP-nehéz és $\Pi \in NP$.

Az NP-teljes problémák az NP problémaosztály legnehezebb problémái. Ilyen pl. a SAT.

Megf: Ha P tartalmaz NP-teljes problémát, akkor $P = NP = co - NP$. Így pl az NP-beliségből következik a P-beliség. Abban hiszünk, hogy ez nem igaz. Úgy képzeljük, hogy P-ben nincs NP-teljes probléma, ezért egyetlen NP-teljes problémára sincs hatékony algoritmus.

NP-teljesség

Van-e vajon az NP -beli problémák között legnehezebb? Olyan t.i., amire minden más NP -beli visszavezethető?

Cook-Levin-tétel: A SAT ilyen.

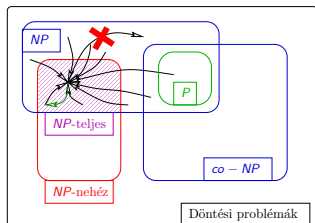
Def: A SAT inputja egy CNF, outputja IGEN ha a CNF kielégíthető.

Def: A Π probléma **NP-nehéz**, ha $\Pi' \prec \Pi$ áll minden $\Pi' \in NP$ -re. A Π probléma **NP-teljes**, ha Π NP-nehéz és $\Pi \in NP$.

Az NP-teljes problémák az NP problémaosztály legnehezebb problémái. Ilyen pl. a SAT.

Tétel: Ha $\Pi \in NP$ és $\Pi' \prec \Pi$ valamely ismert NP-nehéz Π' problémára, akkor Π NP-teljes.

Számos problémára lehet így NP-teljséget igazolni. Ezek tehát -azt hisszük- nem P-beliek, így hatékony algoritmus sincs rájuk.

NP-teljesség

Van-e vajon az NP -beli problémák között legnehezebb? Olyan t.i., amire minden más NP -beli visszavezethető?

Cook-Levin-tétel: A SAT ilyen.

Def: A SAT inputja egy CNF, outputja IGEN ha a CNF kielégíthető.

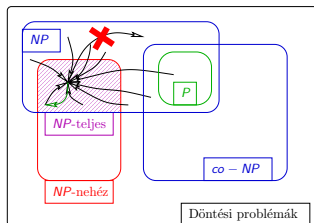
Def: A Π probléma **NP-nehéz**, ha $\Pi' \prec \Pi$ áll minden $\Pi' \in NP$ -re. A Π probléma **NP-teljes**, ha Π NP-nehéz és $\Pi \in NP$.

Az NP-teljes problémák az NP problémaosztály legnehezebb problémái. Ilyen pl. a SAT.

Tétel: Ha $\Pi \in NP$ és $\Pi' \prec \Pi$ valamely ismert NP-nehéz Π' problémára, akkor Π NP-teljes.

Számos problémára lehet így NP-teljességet igazolni. Ezek tehát -azt hisszük- nem P-beliek, így hatékony algoritmus sincs rájuk.

Vigyázat! A Π NP-teljességéhez nem Π -t kell visszavezetni egy nehéz problémára (ebből u.i. nem következik semmi), hanem egy nehezett kell Π -re visszavezetni.

NP-teljes problémák

k -SAT: a SAT problémának az a speciális esete, ahol a CNF minden klózában legfeljebb k literál van összeéselve.

NP-teljes problémák

k -SAT: a SAT problémának az a speciális esete, ahol a CNF minden klózában legfeljebb k literál van összeéselve.

HAMÚT: Input: G . Output: IGEN, ha G -nek van Hamilton-útja.

NP-teljes problémák

k -SAT: a SAT problémának az a speciális esete, ahol a CNF minden klózában legfeljebb k literál van összeésvél.

HAMÚT: Input: G . Output: IGEN, ha G -nek van Hamilton-útja.

k -SZÍN: Input: G gráf és $k \in \mathbb{N}$. Output: IGEN, ha $\chi(G) \leq k$.

NP-teljes problémák

k -SAT: a SAT problémának az a speciális esete, ahol a CNF minden klózában legfeljebb k literál van összeeselve.

HAMÚT: Input: G . Output: IGEN, ha G -nek van Hamilton-útja.

k -SZÍN: Input: G gráf és $k \in \mathbb{N}$. Output: IGEN, ha $\chi(G) \leq k$.

RÉSZGR: Input: G, H gráfok. Output: IGEN, ha G -nek van H -val izomorf részgráfja.

NP-teljes problémák

k -SAT: a SAT problémának az a speciális esete, ahol a CNF minden klózában legfeljebb k literál van összeésvél.

HAMÚT: Input: G . Output: IGEN, ha G -nek van Hamilton-útja.

k -SZÍN: Input: G gráf és $k \in \mathbb{N}$. Output: IGEN, ha $\chi(G) \leq k$.

RÉSZGR: Input: G, H gráfok. Output: IGEN, ha G -nek van H -val izomorf részgráfja.

PRÍM: Input: $n \in \mathbb{N}$. Output: IGEN, ha n prím.

NP-teljes problémák

k -SAT: a SAT problémának az a speciális esete, ahol a CNF minden klózában legfeljebb k literál van összeésvve.

HAMÚT: Input: G . Output: IGEN, ha G -nek van Hamilton-útja.

k -SZÍN: Input: G gráf és $k \in \mathbb{N}$. Output: IGEN, ha $\chi(G) \leq k$.

RÉSZGR: Input: G, H gráfok. Output: IGEN, ha G -nek van H -val izomorf részgráfja.

PRÍM: Input: $n \in \mathbb{N}$. Output: IGEN, ha n prím.

Tétel: k -SAT, MAXFTN, MAXKLIKK, HAM, HAMÚT, RÉSZGR $\in NP$, PRÍM $\in co - NP$.

NP-teljes problémák

k -SAT: a SAT problémának az a speciális esete, ahol a CNF minden klózában legfeljebb k literál van összeeselve.

HAMÚT: Input: G . Output: IGEN, ha G -nek van Hamilton-útja.

k -SZÍN: Input: G gráf és $k \in \mathbb{N}$. Output: IGEN, ha $\chi(G) \leq k$.

RÉSZGR: Input: G, H gráfok. Output: IGEN, ha G -nek van H -val izomorf részgráfja.

PRÍM: Input: $n \in \mathbb{N}$. Output: IGEN, ha n prím.

Tétel: k -SAT, MAXFTN, MAXKLIKK, HAM, HAMÚT, RÉSZGR $\in NP$, PRÍM $\in co - NP$.

Biz: Polinomidőben ellenőrizhető tanúk: helyes értékadás, k méretű ftn/klikk, Hamilton-kör/út, $V(H) \rightarrow V(G)$ injekció, valódi osztó.

NP-teljes problémák

k -SAT: a SAT problémának az a speciális esete, ahol a CNF minden klózában legfeljebb k literál van összeésvve.

HAMÚT: Input: G . Output: IGEN, ha G -nek van Hamilton-útja.

k -SZÍN: Input: G gráf és $k \in \mathbb{N}$. Output: IGEN, ha $\chi(G) \leq k$.

RÉSZGR: Input: G, H gráfok. Output: IGEN, ha G -nek van H -val izomorf részgráfja.

PRÍM: Input: $n \in \mathbb{N}$. Output: IGEN, ha n prím.

Tétel: k -SAT, MAXFTN, MAXKLIKK, HAM, HAMÚT, RÉSZGR $\in NP$, PRÍM $\in co - NP$.

NP-teljes problémák

k -SAT: a SAT problémának az a speciális esete, ahol a CNF minden klózában legfeljebb k literál van összeeselve.

HAMÚT: Input: G . Output: IGEN, ha G -nek van Hamilton-útja.

k -SZÍN: Input: G gráf és $k \in \mathbb{N}$. Output: IGEN, ha $\chi(G) \leq k$.

RÉSZGR: Input: G, H gráfok. Output: IGEN, ha G -nek van H -val izomorf részgráfja.

PRÍM: Input: $n \in \mathbb{N}$. Output: IGEN, ha n prím.

Tétel: k -SAT, MAXFTN, MAXKLIKK, HAM, HAMÚT, RÉSZGR $\in NP$, PRÍM $\in co - NP$.

Tétel: 2-SAT $\in P$.

NP-teljes problémák

k -SAT: a SAT problémának az a speciális esete, ahol a CNF minden klózában legfeljebb k literál van összeeselve.

HAMÚT: Input: G . Output: IGEN, ha G -nek van Hamilton-útja.

k -SZÍN: Input: G gráf és $k \in \mathbb{N}$. Output: IGEN, ha $\chi(G) \leq k$.

RÉSZGR: Input: G, H gráfok. Output: IGEN, ha G -nek van H -val izomorf részgráfja.

PRÍM: Input: $n \in \mathbb{N}$. Output: IGEN, ha n prím.

Tétel: k -SAT, MAXFTN, MAXKLIKK, HAM, HAMÚT, RÉSZGR $\in NP$, PRÍM $\in co - NP$.

Tétel: 2-SAT $\in P$.

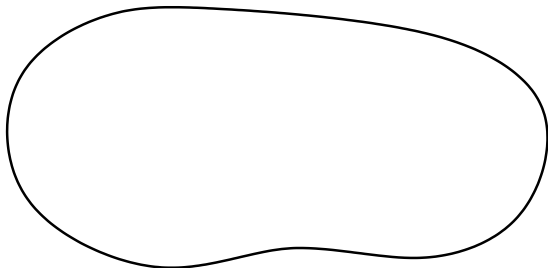
Tétel: SAT $\prec$ 3-SAT $\prec$ 3-SZÍN $\prec$ MAXFTN $\prec$ MAXKLIKK, valamint 3-SZÍN $\prec$ HAM $\prec$ HAMÚT $\prec$ RÉSZGR és ha $k \geq 3$ akkor 3-SZÍN $\prec$ k -SZÍN. Ezen problémák mindegyike NP-teljes.

Egy NP-teljességi bizonyítás

Tétel: $\text{HAM} \leq \text{HAMÚT}$.

Egy NP-teljességi bizonyítás

G

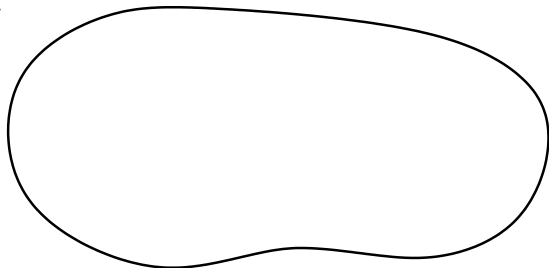
Tétel: $\text{HAM} \leq \text{HAMÚT}$.

Biz: Legyen G a HAM inutja. Cél: olyan G' , aminek pontosan akkor van H-útja, ha G -nek van H-köre.

$$\begin{array}{ccc} \text{HAM} & \leq & \text{HAMÚT} \\ | & & | \\ G & \rightarrow & G' \end{array}$$

Egy NP-teljességi bizonyítás

G

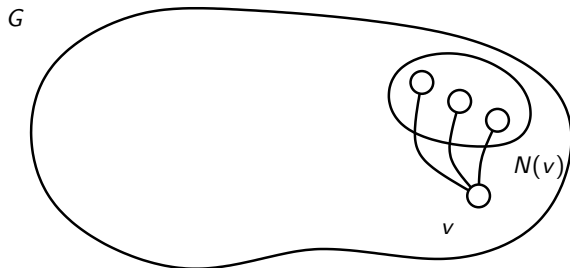

Tétel: $\text{HAM} \prec \text{HAMÚT}$.

Biz: Legyen G a HAM inutja. Cél: olyan G' , aminek pontosan akkor van H-útja, ha G -nek van H-köre. Mindezt polinomidőben.

$$\begin{array}{ccc} \text{HAM} & \prec & \text{HAMÚT} \\ | & & | \\ G & \xrightarrow{\text{pol}} & G' \end{array}$$

Egy NP-teljességi bizonyítás

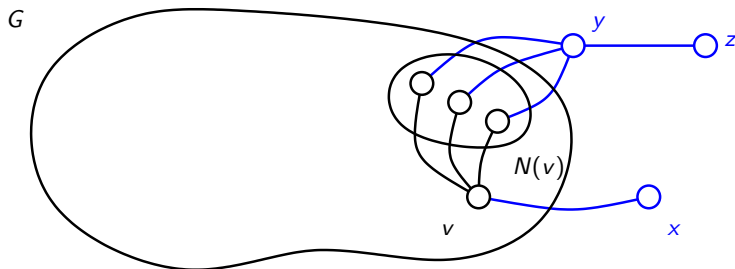

Tétel: $\text{HAM} \leq \text{HAMÚT}$.

Biz: Legyen G a HAM útja. Cél: olyan G' , aminek pontosan akkor van H-útja, ha G -nek van H-köre. Mindezt polinomidőben. Legyen $v \in V(G)$, és képezzük G' -t G -ből az ábra szerint.

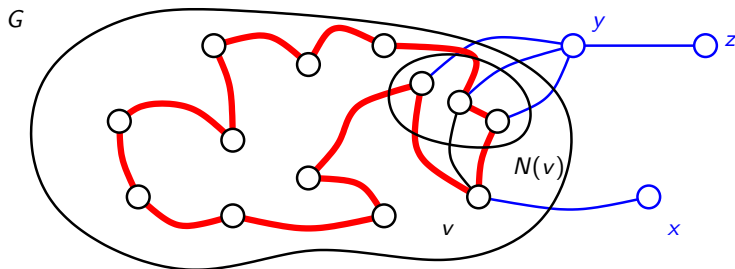
Egy NP-teljességi bizonyítás

Tétel: $\text{HAM} \leq \text{HAMÚT}$.

Biz: Legyen G a HAM útja. Cél: olyan G' , aminek pontosan akkor van H-útja, ha G -nek van H-köre. Mindezt polinomidőben. Legyen $v \in V(G)$, és képezzük G' -t G -ből az ábra szerint.

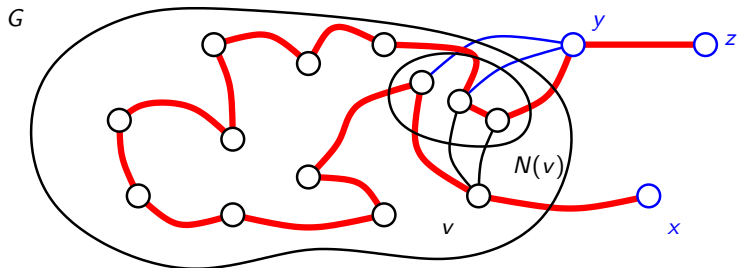
Egy NP-teljességi bizonyítás

Tétel: $\text{HAM} \leq \text{HAMÚT}$.

Biz: Legyen G a HAM útja. Cél: olyan G' , aminek pontosan akkor van H-útja, ha G -nek van H-köre. Mindezt polinomidőben. Legyen $v \in V(G)$, és képezzük G' -t G -ből az ábra szerint. Tfh G -ben van H-kör.

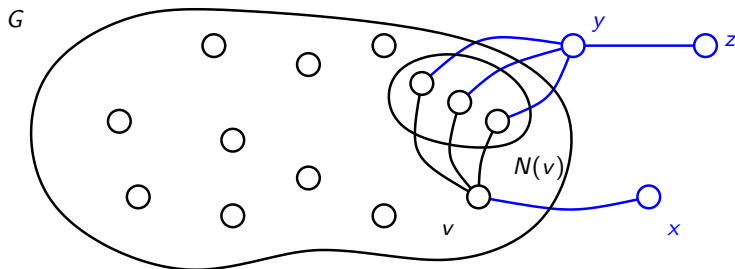
Egy NP-teljességi bizonyítás

Tétel: $\text{HAM} \leq \text{HAMÚT}$.

Biz: Legyen G a HAM útja. Cél: olyan G' , aminek pontosan akkor van H-útja, ha G -nek van H-köre. Mindezt polinomidőben. Legyen $v \in V(G)$, és képezzük G' -t G -ből az ábra szerint. Tfh G -ben van H-kör. Ekkor G' -ben van (x -ből z -be) H-út.

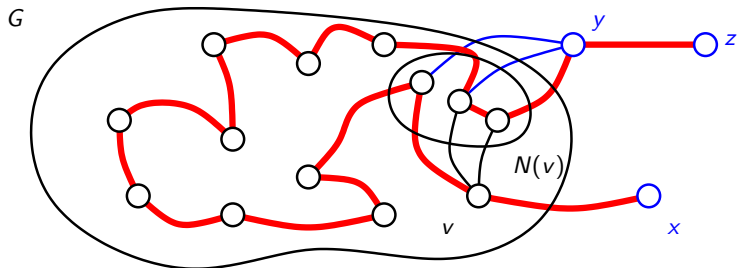
Egy NP-teljességi bizonyítás

Tétel: $\text{HAM} \leq \text{HAMÚT}$.

Biz: Legyen G a HAM inutja. Cél: olyan G' , aminek pontosan akkor van H-útja, ha G -nek van H-köre. Mindezt polinomidőben. Legyen $v \in V(G)$, és képezzük G' -t G -ből az ábra szerint. Tfh G -ben van H-kör. Ekkor G' -ben van (x -ből z -be) H-út. Most tfh P a G' H-útja. P végpontjai az x és z levelek.

Egy NP-teljességi bizonyítás

Tétel: $\text{HAM} \leq \text{HAMÚT}$.

Biz: Legyen G a HAM inutja. Cél: olyan G' , aminek pontosan akkor van H-útja, ha G -nek van H-köre. Mindezt polinomidőben.

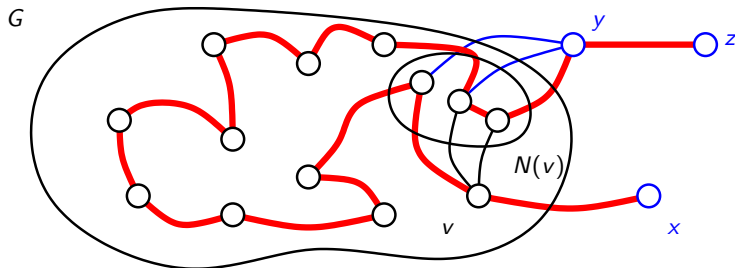
Legyen $v \in V(G)$, és képezzük G' -t G -ből az ábra szerint.

Tfh G -ben van H-kör. Ekkor G' -ben van (x -ből z -be) H-út.

Most tfh P a G' H-útja. P végpontjai az x és z levelek.

Ekkor $P - x - y - z$ a G egy olyan H-útja, aminek a végpontjai szomszédosak. Tehát van G -ben H-kör. $\square$

Egy NP-teljességi bizonyítás

Tétel: $\text{HAM} \leq \text{HAMÚT}$.

Biz: Legyen G a HAM inutja. Cél: olyan G' , aminek pontosan akkor van H-útja, ha G -nek van H-köre. Mindezt polinomidőben. Legyen $v \in V(G)$, és képezzük G' -t G -ből az ábra szerint.

Tf h G -ben van H-kör. Ekkor G' -ben van (x -ből z -be) H-út.

Most tf h P a G' H-útja. P végpontjai az x és z levelek.

Ekkor $P - x - y - z$ a G egy olyan H-útja, aminek a végpontjai szomszédosak. Tehát van G -ben H-kör. $\square$

Köv: (1) HAM NP-nehéz (NP-teljes), ezért HAMÚT NP-nehéz.
(2) HAMÚT $\in$ NP, ezért HAMÚT NP-teljes.

Bonyolultságelmélet összefoglalás

- ▶ Algoritmusok hatékonyságának mérésekor azt vizsgáljuk, hogy az inputméret növekedtével hogyan nő a maximális lépésszám.
- ▶ Azokat az algoritmusokat szeretjük, amelyekre a lépésszám felülről becsülhető az input méretének polinomjával.
- ▶ Egy probléma bonyolultsága attól függ, hogy mennyire gyors algoritmussal oldható meg.
- ▶ Osztályoztuk a döntési problémákat: P -beliek, amikre van polinomidejű algoritmus. Az NP és $co - NP$ bővebb osztályok: itt az az elvárás, hogy IGEN ill. NEM output esetén mindig legyen polinomidőben ellenőrizhető bizonyíték (tanú).
- ▶ Ha egy Π döntési problémát (polinomidőben) vissza lehet vezetni Π' -re, akkor Π' -t nehezebbnek tekintjük, mint Π -t.
- ▶ Az NP osztályban vannak legnehezebb problémák: az ún. NP -teljes feladatok. Ezeket reménytelennek gondoljuk. Számos ilyenre láttunk példát: SAT, HAM, 3-SZÍN, ...
- ▶ Ha Π' NP -teljes, $\Pi \in NP$ és $\Pi' \prec \Pi$, akkor Π is NP -teljes.
- ▶ **Sejtés:** $P \neq NP$, sőt: $P \neq NP \cap co - NP$

Köszönöm a figyelmet!